

The Effectiveness of Core Self-Evaluation Training on Adolescents' Moral Decision Making and Moral Behavior

Sima Boroon¹, Mahboubeh Fooladchang^{*2}

1. Department of Psychology and Educational Sciences, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz International University, Shiraz, Iran
2. Department of Psychology and Educational Sciences, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Received: 2022/08/19

Accepted: 2023/03/02

Abstract

Introduction: Moral decision making and moral behavior are important and influential activities in adolescents' lives. The aim of this study was to investigate the effect of Core self-evaluation training on adolescents' moral decision making and moral behavior.

Materials and Methods: The method of the present study is quasi-experimental with a pretest-posttest design with a control group. The population of this study was female high school students in Tehran, 32 of whom were randomly selected and divided into two groups of 16 randomly. The instruments used included the moral decision making and moral behavior scale. The participants of the experimental group underwent a Core self-evaluation approach for 6 sessions. data were analyzed using analysis of covariance (ANCOVA) test.

Results: The results showed that there was a significant difference between the Core self-evaluation group and the control group in the variables of moral decision making and moral behavior ($P < 0.0001$). Due to the difference in means, the Core self-evaluation group performed better than the control group.

Conclusion: In a general conclusion, it can be stated that Core self-evaluation training as a direct psychological intervention can affect the cognitive function of moral decision making and moral behavior of ninth grade girls and increase the quality of their decision making and moral behavior.

***Corresponding Author:** Mahboubeh Fooladchang

Address: Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran

Tel: 09173062926

E-mail: foolad@shirazu.ac.ir

Keywords: Self-Evaluation, Cognitive Function, Decision Making, Behavior

How to cite this article: Boroon S., Fooladchang M. The Effectiveness of Core Self-Evaluation Training on Adolescents' Moral Decision Making and Moral Behavior, Journal of Sabzevar University of Medical Sciences, 2023; 30(3):374-383.

Introduction

From the point of view of psychology, decision-making is a process in which the role of emotional, cognitive, motivational, learning, time, perception, ethics and behavior aspects is prominent. The most effective approach to evaluate ethical decisions and behaviors is the cognitive development model. According to the basic principle of this model, the maturity and complexity of a person's moral reasoning can predict his moral behavior. Also, ethical behavior becomes meaningful in the context of a person's entry into social interactions, that is, people's decision to establish interpersonal interactions provides the context for the emergence of moral action. It is at the time of establishing interpersonal interactions that different aspects of oneself appear and this interferes in the emergence of moral behavior. The concept of Core Self-Evaluations (CSE) pays special attention to the concepts of self, self-efficacy, self-worth, the role that self has in life events.

In general, despite some research evidence regarding the influence of the central self-evaluation approach on people's choices and reactions, as well as the importance of the role of moral decision-making and moral behavior in the lives of teenagers, this area requires more research. Therefore, the aim of this research is to investigate the effect of central self-evaluation on moral decision-making and moral behavior of adolescents.

Methodology

The present research method was semi-experimental and practical in terms of purpose. The statistical population included 9th grade female students of the 1st high school in Tehran city, who were studying in the academic year of 1400-1401. The sample was selected based on the purposeful random sampling method. From among the 19 districts of Tehran, district 18, and among the girls' first secondary schools of that district, one school and among the ninth-grade classes of that school, 32 students were selected according to the possibilities of the research team and were randomly selected in two groups of 16 people, experimental and control. were divided.

The selected people were randomly divided into two intervention and control groups.

The criteria for entering the research included studying in ninth grade, satisfaction and willingness to cooperate in the project. Exclusion criteria included any history of drug use or participation in

similar intervention programs, as well as unwillingness to participate in the research or continue it.

After completing the consent form to participate in the research by the parents and students, a pre-test was taken and for each member of the intervention group, the appointment time was determined.

To train the central self-assessment for the experimental group, a training package was first prepared. In the preparation of the educational package, a content that requires cooperation and collective participation was chosen to provide the context for improving the four components of central self-evaluation (self-efficacy, self-esteem, emotion regulation, and source of control). As a result, the method of watching movies and doing yoga and practical activities and group discussion, role playing, and cooperation were used for teaching central self-evaluation. The intervention was done in the form of playing movies and yoga in the school prayer room, and each session was held in different parts of the school, such as the library, laboratory, meeting hall, and the school environment, according to its specific activity. Due to the spread of covid-19 disease, the gathering of students was done according to the protocols and respecting the distance. In this way, the students worked in groups of four and discussed and expressed their opinions and experiences. Each session was between 120 and 180 minutes in the form of a workshop and applied, along with group activities. In the central self-evaluation intervention, instead of emphasizing knowledge transfer, spontaneous activities were done by the students.

The content validity of this package was evaluated based on the opinion of 5 experts in the field of educational psychology. These people confirmed the content of the educational package in terms of appropriateness and relevance to the 4 central self-evaluation components, i.e., self-efficacy, self-esteem, source of control and emotional stability.

It should be noted that in this study, the ethical standards and regulations, taking into account the principles of confidentiality, a clear explanation of the steps and objectives of the implementation of this study, confidentiality of information, prioritizing the psychological health of the participants and respecting the request of the participants to withdraw from the intervention process, is fully complied with. This study has been

reviewed and approved by the Shiraz University of Medical Sciences Ethics Committee (IR.SUMS.REC.1400.282).

Results

Analysis of covariance was used to investigate the effect of the central self-evaluation approach on moral decision-making and to compare the pre-test and post-test of two self-evaluation and control groups. The results showed that there was a significant difference between the self-evaluation and the control group in the variables of ethical decision-making and ethical behavior ($P < 0.0001$), and according to the difference in means, the self-evaluation group performed better than the control group. These results show the effectiveness of the self-evaluation intervention in the experimental group compared to the control group.

Discussion

The purpose of this research is to investigate the effect of central self-evaluation intervention on moral decision-making and moral behavior of adolescents. The results showed that a 6-session intervention course of central self-evaluation intervention has a positive effect on moral decision-making and moral behavior of adolescents.

Adolescence is the period of important decisions in life, many of these decisions are related to the field of ethics and is known as ethical decision making. A moral decision may involve deciding which response to choose when faced with a hypothetical or real moral dilemma that requires consideration of a moral principle. Ethical decision-making may also involve judgments or evaluations about the moral acceptability of an action or even the moral character of others; Therefore, it plays a very important and influential role in the life of teenagers.

In the current research, by using the self-evaluation-centered approach as a personality trait, the subjects were convinced to be more self-confident in decision-making and act more safely in decisions. The four components of central self-evaluation, i.e., self-efficacy, self-esteem, emotional stability, and source of control, help a person to make decisions in ethical fields according to values and considering ethical principles. In fact,

strengthening the sense of sufficiency and efficiency in these people, in addition to creating a sense of security, also helps in emotional regulation and in this way leads to correct decisions. Strengthening internal control also makes a person make decisions with a sense of responsibility. People with high self-esteem also value themselves and therefore avoid unethical decisions. These people are able to maintain their emotional stability and control their actions and plan for things. As a result, they are sure that their decisions will lead to positive results.

Among the limitations of the current research was the lack of tracking the impact of this program over time; In other words, in this research, it was not determined whether the effect of the experiment remains stable in the long term or not. For this reason, it is suggested to investigate this issue in future researches. Another limitation is that the group of subjects were in the ninth grade of the first secondary school, and therefore it is necessary to make generalizations to other groups with caution. Another limitation of this research was the spread of the corona virus and the difficulty of the subjects attending school. Therefore, caution should be observed in generalizing the results of this research. As a result, it is suggested that in similar researches that will be conducted in the future, these cases should be taken into consideration by researchers.

Conclusion

In a general conclusion, it can be stated that according to the confirmation of the effect of central self-evaluation on decision-making and moral behavior, it can be stated that central self-evaluation training as a direct psychological intervention can affect the cognitive function of decision-making and moral behavior of adolescents. 9th grade girls should be effective and increase the quality of their decision-making and moral behavior.

Acknowledgment

The authors would like to thank the participating in the present study.

Conflict of Interest: This study has not received any financial support and therefore there is no conflict of interest.

اثربخشی آموزش خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی نوجوانان

سیما برون^۱، محبوبه فولادچنگ^{۲*}

۱. گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه بین‌المللی شیراز، شیراز، ایران
 ۲. گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۲۸

چکیده

زمینه و هدف: تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی از فعالیت‌های مهم و تأثیرگذار بر زندگی نوجوانان می‌باشد. هدف تحقیق حاضر، بررسی تأثیر مداخله خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی نوجوانان می‌باشد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون همراه با گروه کنترل است. جامعه این پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول شهرستان تهران بودند که از بین آن‌ها تعداد ۳۲ نفر به روش تصادفی هدفمند انتخاب و به دو گروه ۱۶ نفره به صورت تصادفی تقسیم شدند. هر دو گروه توسط مقیاس تصمیم‌گیری اخلاقی و مقیاس رفتار اخلاقی ارزیابی شدند. شرکت‌کنندگان گروه تجربی به مدت ۶ جلسه تحت مداخله رویکرد خودارزیابی مرکزی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس (آنکوا) تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که در میانگین نمرات تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی بین گروه خودارزیابی مرکزی و گروه کنترل تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0/0001$). با توجه به اختلاف میانگین‌ها، گروه خودارزیابی مرکزی نسبت به گروه کنترل عملکرد بهتری داشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به تأیید تأثیر خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی می‌توان بیان کرد که آموزش خودارزیابی مرکزی به‌عنوان یک مداخله مستقیم روان‌شناختی می‌تواند بر کارکرد شناختی تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی نوجوانان دختر پایه نهم تأثیرگذار باشد و بر کیفیت تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی آنان بیفزاید.

* نویسنده مسئول: محبوبه فولادچنگ
 نشانی: دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
 تلفن: ۰۹۱۷۳۰۶۲۹۲۶
 رایانامه: foolad@shirazu.ac.ir
 شناسه ORCID: 0000-0002-3338-5248
 ORCID نویسنده اول: 0000-0003-3641-9084

کلیدواژه‌ها:

خودارزیابی، کارکرد شناختی، تصمیم‌گیری، رفتار

مقدمه

تأثیرگذارترین رویکرد برای ارزیابی تصمیمات و رفتارهای اخلاقی، الگوی رشد شناختی می‌باشد. مطابق با اصل اساسی این مدل، بلوغ و پیچیدگی استدلال اخلاقی فرد می‌تواند پیش‌بینی‌کننده رفتار اخلاقی او باشد (۴). همچنین، رفتار اخلاقی در بستر ورود شخص به تعاملات اجتماعی معنی پیدا می‌کند یعنی تصمیم افراد برای برقراری تعاملات بین فردی، زمینه ظهور فعل اخلاقی را مهیا می‌کند (۵). در زمان برقراری تعاملات بین فردی جنبه‌های مختلف خود، نمود پیدا می‌کند و این امر در بروز رفتار اخلاقی دخالت دارد. بررسی جنبه‌های مختلف خود، یک ضرورت اساسی در پژوهش‌های حوزه روان‌شناسی

تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی از جمله فعالیت‌های مهم و تأثیرگذار بر زندگی فرد می‌باشد و دوره نوجوانی، مرکزیت تصمیم‌گیری‌های بسیار مهمی در زندگی است (۱). از دیدگاه روان‌شناسی، تصمیم‌گیری، فرایندی است که نقش جنبه‌های احساسی، شناختی، انگیزشی، یادگیری، زمان، ادراک، اخلاق و رفتار در آن پررنگ می‌باشد (۲) همچنین از دیدگاه علوم اعصاب اجتماعی نیز مکانیزم عصبی، اهمیت زیادی در نشان دادن اهداف و نیات فرد دارند (۳).

بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم دوره متوسطه اول شهرستان تهران بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. انتخاب نمونه بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی هدفمند صورت گرفت. از بین ۱۹ منطقه تهران، منطقه ۱۸ و از بین مدارس متوسطه اول دخترانه آن منطقه، یک مدرسه و از بین کلاس‌های پایه نهم آن مدرسه، ۳۲ دانش‌آموز با توجه به امکانات تیم تحقیق انتخاب شدند و در دو گروه ۱۶ نفره آزمایش و کنترل به صورت تصادفی تقسیم شدند.

۱.۲. ابزار پژوهش

مقیاس رفتار اخلاقی: رفتار اخلاقی توسط ابزار خودگزارشی با ۱۰ شاخصه رفتاری ارزیابی می‌شود که استروبل، گراس، پولین و استروبل^۲ (۲۰۱۵) برای سنجش رفتار اخلاقی از آن استفاده کردند (۱۶). جنبه اصلی شاخص‌های رفتاری، توجه به علائق دیگران است. روند تولید گویه‌ها با استفاده از رویکرد قیاسی است. با این هدف که مقیاس کوتاهی تهیه شود که مستلزم رفتار اخلاقی به معنای حساسیت اخلاقی در عمل است. یعنی هر آیت رفتار حداقل سطح متوسطی از حساسیت اخلاقی را توصیف می‌کند. بنابراین مطابق تعاریف قبلی از حساسیت اخلاقی، این رفتارها باید نشان دهند که شخص تأثیر رفتار خود را بر رفاه دیگران تشخیص می‌دهد، در نظر گرفتن و تشخیص بهزیستی دیگران در تصمیم‌گیری‌ها یا اقدامات، و/یا انگیزه خیرخواهانه فرد، بیشتر با قرار دادن بهزیستی و رفاه دیگران در بالاترین اولویت نسبت به سایر پارامترها منعکس می‌شود. شرکت‌کنندگان باید در مقیاس ۵ امتیازی، امتیاز از ۱ (به شدت مخالف) تا ۵ (به شدت موافق) پاسخ دهند. در داخل کشور، ثابت و همکاران (۲۰۱۵) با استفاده از روش تحلیل عاملی روایی و پایایی این ابزار را تأیید و بیان کردند که از این مقیاس می‌توان به عنوان یک ابزار مناسب برای پژوهش در حوزه اخلاق استفاده کرد (۱۷).

پرسش‌نامه تصمیم‌گیری اخلاقی: استارکی و همکاران (۲۰۱۱) مجموعه‌ای از ۲۰ معما برای اندازه‌گیری تصمیم‌گیری اخلاقی طراحی کردند. این معماها، موقعیت‌ها یا تعارضات اخلاقی که مردم عموماً در زندگی روزانه با آن روبه‌رو می‌شوند را توصیف می‌کنند. نصف این ۲۰ معما هیجان بالا و نصف دیگر هیجان پایینی ایجاد می‌کنند. پس از پاسخ بله و خیر، آزمودنی، خود را در موقعیت، تصور و هیجان ایجاد شده تصمیم‌گیری اخلاقی خود را روی مقیاس لیکرت چهار امتیازی رتبه‌بندی می‌کند (به هیچ وجه ۱، تا حدی ۲، زیاد ۳، خیلی زیاد ۴). در پژوهش استارکی و همکاران (۱۸)

و علوم اعصاب است (۶). مفهوم خودارزیابی مرکزی^۱ (CSE) به مفاهیم خود، خودکارآمدی، ارزش خود و نقشی که خود در رویدادهای زندگی دارد توجه ویژه دارد (۷). خودارزیابی مرکزی بیان می‌کند که قضاوت‌های اساسی که درباره شایستگی، برجستگی و توانایی‌های خود انجام می‌دهیم، ویژگی شخصیتی است که مسئول خلق و خو، رفاه کلی، قضاوت در مورد شرایط موجود، محرک اصلی رفتار و به عنوان یک ساختار مرتبه بالاتر متشکل از صفات گسترده و ارزشیابی، مفهوم‌سازی شده است (۸).

خودارزیابی مرکزی بیانگر ارزشیابی‌های اساسی افراد در مورد ارزش و توانایی‌های خودشان است که نمایانگر ساختار پایدار شخصیت، از جمله ناخودآگاه فرد و ارزیابی توانایی‌ها و کنترل خود شخص می‌باشد (۹). مؤلفه‌های خودارزیابی مثبت در افراد باعث می‌شود که افراد به جنبه مثبت خود بیندیشند و احساس کنند که توانمند و باارزش هستند و بر زندگی کنترل دارند (۱۰). افراد با ارزیابی‌های مرکزی مثبت، نظر مثبت بیشتری نسبت به خود و دیگران دارند و کارهایشان را بیشتر ارزیابی می‌کنند، راه مثبت و روابط اجتماعی بهتری دارند و آنها تمایل دارند که به طور طبیعی در محل کار شکوفا شوند و از رویکرد مثبت، درگیر و آینده‌نگرانه استفاده کنند (۱۱). مطابق با نظریه خودارزیابی، میزان پایین شایستگی ادراک شده در فعالیت‌ها یا تکالیف، تهدیدی جهت حس خودارزشی فراگیران می‌باشد (۱۲).

سبزی و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که خودارزیابی مرکزی بر خودناتوان‌سازی تحصیلی و هیجان‌های تحصیلی، تأثیر مثبت دارد (۱۳). پنگ و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که خودارزیابی‌های مرکزی می‌توانند بر فرسودگی شغلی تأثیر مثبت بگذارند و نقش واسطه‌ای در ارتباط با تعهد سازمانی و رضایت شغلی ایفا می‌کند (۱۴). غلامی و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که خودارزیابی مرکزی بر نگرش، درک، تصمیمات، عقاید و فعالیت‌های افراد در کار و زندگی اثربخش می‌باشد (۱۵).

در مجموع و با وجود برخی شواهد پژوهشی در مورد تأثیرگذاری رویکرد خودارزیابی مرکزی در انتخاب‌ها و واکنش‌های افراد و همچنین اهمیت نقش تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی در زندگی نوجوانان، این حوزه نیازمند پژوهش‌های بیشتری می‌باشد از این رو هدف تحقیق حاضر، بررسی تأثیر خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی نوجوانان می‌باشد.

۲. مواد و روش

روش پژوهش حاضر از نوع نیمه تجربی و از لحاظ هدف، کاربردی

پایایی ابزار، با استفاده از آلفای کرونباخ معادل ۰/۸۳ گزارش شد.

۲.۲. روش اجرا

برای اجرای طرح با معرفی نامه دانشگاه به اداره کل آموزش و پرورش تهران مراجعه گردید و مجوز اجرای طرح گرفته شد و منطقه و مدرسه دانش‌آموزان به‌طور هدفمند انتخاب و در مورد مداخله با دانش‌آموزان و والدین صحبت شد. افراد انتخاب‌شده، به‌طور تصادفی به دو گروه مداخله و کنترل تقسیم شدند. ملاک ورود به تحقیق شامل تحصیل در پایه نهم متوسطه، رضایت و تمایل به همکاری در طرح بود. ملاک خروج نیز شامل سابقه هرگونه مصرف دارو یا شرکت در برنامه‌های مشابه مداخله‌ای و نیز تمایل نداشتن به شرکت در پژوهش یا ادامه آن بود.

۳.۲. شیوه اجرای آزمون

پس از تکمیل فرم رضایت‌نامه برای شرکت در پژوهش توسط والدین و دانش‌آموز، پیش‌آزمون گرفته شد و برای تک‌تک اعضای گروه مداخله، وقت و زمان مراجعه تعیین گردید. برای آموزش خودارزیابی مرکزی برای گروه آزمایشی، ابتدا به تهیه بسته آموزشی اقدام شد. در تهیه بسته آموزشی، محتوایی انتخاب شد که مستلزم همکاری و مشارکت جمعی باشد تا زمینه ارتقای چهار مؤلفه خودارزیابی مرکزی (خودکارآمدی، عزت‌نفس، تنظیم هیجان و منبع کنترل) را فراهم کند. در نتیجه برای آموزش خودارزیابی مرکزی از روش تماشای فیلم و انجام یوگا و فعالیت عملی و بحث گروهی، ایفای نقش و همکاری استفاده شد. مداخله به‌صورت پخش فیلم و یوگا در نمازخانه مدرسه انجام شد و هر جلسه با توجه به فعالیت خاص آن در قسمت‌های مختلف مدرسه مثل کتابخانه، آزمایشگاه و سالن اجتماعات و محیط مدرسه برگزار گردید. به دلیل شیوع بیماری کووید-۱۹ اجتماع دانش‌آموزان با توجه به پروتکل‌ها و رعایت حفظ فاصله انجام می‌شد؛ بدین گونه که دانش‌آموزان در قالب گروه‌های چهار نفره به فعالیت و بحث و بیان عقاید و تجربیات خود می‌پرداختند. هر جلسه بین ۱۲۰ تا ۱۸۰ دقیقه به‌صورت کارگاهی و کاربردی و همراه با فعالیت گروهی صورت

می‌گرفت. در مداخله خودارزیابی مرکزی به‌جای تأکید بر انتقال دانش، به فعالیت‌های خودجوش توسط دانش‌آموزان پرداخته شد و در حین فعالیت دانش‌آموزان بر اجرای نکات زیر توسط مجری آموزش دیده تأکید گردید:

- در طول فعالیت‌ها از طریق بازخوردها و مکالمات و دادن اختیار و آزادی عمل به دانش‌آموز در انتخاب و عملکردها سعی می‌شد حس مشارکت در گروه و آموزشگاه در دانش‌آموز ایجاد شود و آن‌ها خود را به شکل یک انجمن مشترک حس کنند.

- از جملات مثبت و تشویقی و اقناع کلامی برای هدایت‌گری و راهنمایی و تأیید دانش‌آموز توسط مربیان استفاده می‌شد.

- دانش‌آموزان می‌توانستند در طول فعالیت از وسایل الکترونیک روز مثل موبایل و کامپیوتر و تلویزیون و غیره برای تفحص و جستجو استفاده کنند.

- دانش‌آموزان روند هر فعالیت خود را در هر جلسه اعلام کردند و حتی می‌توانستند آن‌ها را نوشته و به دیوار نصب کنند.

- دانش‌آموزان مدت زمان کار خود را برآورد و اعلام می‌کردند.

- دانش‌آموزان قالب‌های فعالیت‌های خود را انتخاب و تصمیم می‌گرفتند از چه منابعی می‌خواهند استفاده کنند.

- در حین فعالیت حس خوداندگی‌تنگی که ترکیبی از خودآغازگری (شامل تفکر انتقادی و استفاده از دانش و تکنولوژی روز) و خودمدیریتی (انتخاب آزاد و مسئولیت‌پذیری و کارآمدی) است اجازه بروز داده می‌شد.

- در حین فعالیت یک وضعیت مثبت، دلسوزانه و محترمانه بین دانش‌آموزان و مربیان و مسئولان، حاکم و رعایت می‌شد.

- شروع تمام جلسات با حرکات ریلکسیشن و یوگا به مدت ۱۵ دقیقه بود تا مولفه ثبات هیجانی مورد تقویت قرار گیرد.

- نوع فعالیت جلسات آینده در جلسه قبل به دانش‌آموزان اعلام می‌شد.

- در هر جلسه یک فیلم داستانی یا انیمیشن کوتاه ۱۰ دقیقه‌ای جهت افزایش عزت نفس، خودکارآمدی، مسئولیت‌پذیری، تاب‌آوری و خودکنترلی برای دانش‌آموزان پخش می‌شد (۸ و ۹).

خلاصه جلسات در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. خلاصه جلسات آموزش خودارزیابی مرکزی

شماره جلسات	عنوان جلسات	فعالیت
جلسه اول	بهترین انتخاب گروه کلاسی	۱۵ دقیقه ریلکسیشن + نمایش فیلم + فعالیت گروهی با هدف تقویت ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی
جلسه دوم	آرشیفتتک آزمایشگاه و کتابدار کتابخانه	۱۵ دقیقه ریلکسیشن + نمایش فیلم + فعالیت گروهی با هدف تقویت ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی
جلسه سوم	روبای شغلی من	۱۵ دقیقه ریلکسیشن + نمایش فیلم + فعالیت گروهی با هدف تقویت ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی
جلسه چهارم	سراشیزکارآمد	۱۵ دقیقه ریلکسیشن + نمایش فیلم + فعالیت گروهی با هدف تقویت ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی
جلسه پنجم	تیزر تبلیغاتی مدرسه من	۱۵ دقیقه ریلکسیشن + نمایش فیلم + فعالیت گروهی با هدف تقویت ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی
جلسه ششم	سفره هفت سین مدرسه ما	۱۵ دقیقه ریلکسیشن + نمایش فیلم + فعالیت گروهی با هدف تقویت ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی

بررسی و به شماره IR.SUMS.REC.1400.282 تأیید گردید.

۴.۲. روش‌های آماری

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از میانگین و انحراف معیار به منظور بررسی یافته‌های توصیفی و برای بررسی یافته‌های استنباطی نیز از آزمون تحلیل کوواریانس و در قالب نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ و در سطح معناداری $P \leq 0/05$ استفاده شد.

۳. یافته‌ها

نتایج مربوط به میانگین و انحراف معیار ویژگی‌های دموگرافیک آزمودنی‌ها در گروه‌های مختلف در جدول ۲ آورده شده است.

روایی محتوایی این بسته بر اساس نظر ۵ نفر از متخصصان رشته روان‌شناسی تربیتی بررسی شد. این افراد محتوای بسته آموزشی را از نظر مناسب بودن و مرتبط بودن با ۴ مؤلفه خودارزیابی مرکزی یعنی خودکارآمدی، عزت نفس، منبع کنترل و ثبات هیجانی تأیید کردند.

شایان ذکر است که در این مطالعه، ملاک‌ها و ضوابط اخلاقی با در نظر گرفتن رعایت اصول رازداری، توضیح شفاف درباره مراحل و اهداف اجرای این مطالعه، محرمانه ماندن اطلاعات، اولویت دادن به سلامت روان‌شناختی شرکت‌کنندگان و احترام به درخواست شرکت‌کنندگان برای خروج از روند مداخله، کاملاً رعایت شده است. این مطالعه در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شیراز

جدول ۲. آماره‌های توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار ویژگی‌های دموگرافیک شرکت‌کنندگان

متغیر	گروه
	کنترل
	خودارزیابی
	SD±MD
سن (سال)	۱۵/۴۳ ± ۰/۵۱
قد (سانتی‌متر)	۱۳۹/۴۳ ± ۴/۷۰
وزن (کیلوگرم)	۴۳/۵۶ ± ۵/۷۱

تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی آزمودنی‌ها را در گروه‌های مختلف طی مراحل مختلف آزمون نشان می‌دهد.

طبق جدول ۲ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سن، قد و وزن) دو گروه، تفاوت چندانی با هم ندارد.

جدول ۳ میانگین و انحراف معیار نمرات مربوط به متغیر

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمرات متغیر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی شرکت‌کنندگان در مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون

متغیر	گروه	پیش‌آزمون		پس‌آزمون	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
رفتار اخلاقی	خودارزیابی	۱۲/۰۶	۲/۰۵	۱۷/۵۰	۱/۷۸
	کنترل	۱۲/۰۰	۲/۴۷	۱۱/۳۱	۲/۰۲
تصمیم‌گیری اخلاقی	خودارزیابی	۹۵/۷۵	۷/۶۸	۱۱۷/۳۷	۷/۷۱
	کنترل	۹۶/۶۲	۹/۷۵	۹۲/۳۱	۱۰/۱۰

در نتیجه فرض نرمال بودن پذیرفته شد. با توجه به این که سطح فرض همگونی شیب‌های رگرسیون بزرگ‌تر از $(p > 0/05)$ بود، این پیش‌فرض نیز تأیید شد. نتایج آزمون لون نیز برای بررسی پیش‌فرض همگنی واریانس با توجه به معنادار نبودن $F (p > 0/05)$ تأیید شد.

به منظور بررسی تأثیر رویکرد خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی و مقایسه پیش‌آزمون و پس‌آزمون دو گروه خودارزیابی و کنترل از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. ابتدا پیش‌فرض‌های آزمون تحلیل کوواریانس بررسی شد. از آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی فرض نرمال بودن داده‌ها استفاده شد که مشخص شد سطح معنی‌داری از $0/05$ بیشتر است،

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس در بین گروه خودارزیابی و کنترل در متغیر تصمیم‌گیری اخلاقی

متغیر	مجموع مجذور سوم	Df	میانگین مجذور سوم	F	Sig	ضریب اتا
تصمیم‌گیری اخلاقی	پیش‌آزمون	۱	۳۹۷/۷۶	۵/۸۵	۰/۰۲۲	۰/۱۶۸
	گروه	۱	۵۲۳۴/۲۹	۷۷/۰۶	۰/۰۰۰۱	۰/۷۲۷
	خطا	۲۹	۱۹۶۹/۶۱			
رفتار اخلاقی	پیش‌آزمون	۱	۰/۲۷	۰/۰۷	۰/۷۹۰	۰/۰۲۰
	گروه	۱	۳۰۶/۴۷	۸۱/۴۱	۰/۰۰۰۱	۰/۷۳۷
	خطا	۲۹	۱۰۹/۱۶			

با توجه به نتایج جدول ۴ مشخص شده است که در متغیر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی بین گروه خودارزیابی و کنترل، تفاوت معناداری وجود داشت ($P < 0/0001$) که با توجه به اختلاف میانگین‌ها، گروه خودارزیابی نسبت به گروه کنترل عملکرد بهتری داشت. این نتایج بیانگر اثربخشی مداخله خودارزیابی در گروه تجربی نسبت به گروه کنترل است.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام تحقیق حاضر، بررسی تأثیر مداخله خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی نوجوانان می‌باشد. نتایج نشان داد که یک دوره ۶ جلسه‌ای مداخله خودارزیابی مرکزی، بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتار اخلاقی نوجوانان تأثیر مثبت دارد. این نتایج با یافته‌های سبزی و همکاران (۱۳)، پنگ و همکاران (۱۴) و غلامی و همکاران (۱۵) همخوان می‌باشد.

دوران نوجوانی دوره تصمیم‌گیری‌های مهم در زندگی می‌باشد که بسیاری از این تصمیمات مربوط به حوزه اخلاق می‌شوند و به‌عنوان تصمیم‌گیری اخلاقی شناخته می‌شود. یک تصمیم اخلاقی ممکن است شامل این مورد باشد که فرد در مواجهه با یک معمای اخلاقی فرضی یا واقعی که مستلزم در نظر گرفتن یک اصل اخلاقی است کدام پاسخ را انتخاب کند. تصمیم‌گیری اخلاقی همچنین ممکن است شامل قضاوت یا ارزیابی در مورد مقبولیت اخلاقی یک عمل یا حتی ویژگی اخلاقی دیگران باشد؛ از این رو نقش بسیار مهم و تأثیرگذاری در زندگی نوجوانان ایفا می‌کند (۱۹).

در تحقیق حاضر نیز با استفاده از رویکرد خودارزیابی مرکزی به‌عنوان یک صفت شخصیتی، آزمودنی‌ها متقاعد شدند که در تصمیم‌گیری، بیشتر به خود مطمئن باشند و در تصمیمات، لیمن‌تر عمل کنند. چهار مؤلفه خودارزیابی مرکزی یعنی خودکارآمدی، عزت نفس، ثبات عاطفی و منبع کنترل به فرد کمک می‌کنند تا در زمینه‌های اخلاقی برحسب ارزش‌ها و با در نظر گرفتن اصول اخلاقی تصمیم‌گیری کند. در واقع، تقویت

احساس کفایت و کارآمدی در این افراد علاوه بر ایجاد حس امنیت به تنظیم عاطفی نیز کمک می‌کند و از این راه به تصمیم‌گیری‌های صحیح می‌انجامد. تقویت کنترل درونی نیز سبب می‌شود که فرد با احساس مسئولیت بیشتر تصمیم‌گیری کند. افراد دارای عزت نفس بالا نیز برای خود ارزش قائل هستند و بنابراین از تصمیمات غیراخلاقی اجتناب می‌کنند. این افراد قادرند ثبات عاطفی خود را حفظ و عملکردهایشان را کنترل کنند و برای امور برنامه‌ریزی داشته باشند. در نتیجه مطمئن هستند که تصمیمات آن‌ها نتایج مثبتی را در پی خواهد داشت (۲۰).

از طرفی دیگر می‌توان بیان کرد که خودارزیابی‌های مرکزی بالا در کسانی وجود دارد که برای دستیابی به شایستگی میزان انگیزش بالایی داشته باشند. افرادی که خودارزیابی مرکزی بالایی دارند، انگیزه بالاتری نیز برای عملکرد خوب دارند زیرا به تولدایی انجام کار اطمینان دارند. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود در پژوهش حاضر آموزش و ارتقای خودارزیابی مرکزی در ارتباط با رفتار اخلاقی و تصمیم‌گیری اخلاقی نوجوانان مورد آزمون قرار گرفته است. مطابق متون علمی موجود، خودارزیابی مرکزی بالا به‌عنوان یک عامل توانمندساز لحاظ می‌شود که بر رفتارهای فرد اثربخش می‌باشد. همچنین می‌توان گفت که ارزیابی‌های مرکزی درباره خود بر چگونگی رفتار افراد در موقعیت‌های خاص و انگیزه آن‌ها برای انجام چنین کاری تأثیر می‌گذارد (۲۱ و ۲۲).

خودارزیابی مرکزی به‌عنوان ارزیابی‌های شناختی مورد توجه قرار گرفته است که درباره ارزیابی فرد درباره تولدایی، کنترل و شایستگی‌های خود به‌طور کلی کاربرد دارد و اگر به‌صورت مناسب به‌کار گرفته شود می‌تواند موجب بهبود فرایندهای شناختی از قبیل رفتار اخلاقی و تصمیم‌گیری اخلاقی گردد. خودارزیابی مرکزی به میزان این که فرد تا چه سطحی خود را ارزیابی کند، می‌تواند بر هیجان‌هایی که تجربه می‌کند تأثیر قابل توجهی بگذارد. بر این اساس، در واقع، افراد با خودارزیابی مرکزی بالا، شایستگی و کنترل و نیز احساس اطمینان بیشتری دارند بنابراین مستعد تجربه هیجان‌های مثبت از قبیل رفتار اخلاقی و

دشواری حضور آزمودنی‌ها در آموزشگاه بود. بنابراین در تعمیم نتایج این پژوهش باید جانب احتیاط را رعایت کرد. در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان کرد که با توجه به تأیید تأثیر خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی می‌توان بیان کرد که آموزش خودارزیابی مرکزی به‌عنوان یک مداخله مستقیم روان‌شناختی می‌تواند بر کارکرد شناختی تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی نوجوانان دختر پایه نهم تأثیرگذار باشد و بر کیفیت تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی آنان بیفزاید.

تشکر و قدردانی

محققان از کلیه مشارکت‌کنندگان در تحقیق حاضر سپاسگزارند.

تصمیم‌گیری اخلاقی هستند (۲۳). این مطلب که بهبود ظرفیت‌های شخصی و آموزش و یادگیری این ظرفیت‌ها از قبیل رویکرد خودارزیابی مرکزی به‌عنوان یک رویکرد شناختی بر تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی تأثیر مثبت دارد را می‌توان بر اساس مدل هانا و همکاران (۲۴) تبیین کرد. مطابق این مدل، برای تصمیم‌گیری اخلاقی یا قضاوت اخلاقی عناصر شناختی مثل توانایی فراشناختی و پیچیدگی شناختی اهمیت می‌یابد. در مورد رفتار اخلاقی نیز مؤلفه‌های انگیزشی نظیر کارآمدی اخلاقی، مالکیت اخلاقی و شجاعت اخلاقی تأثیرگذار هستند که در مداخله آموزش خودارزیابی مرکزی این مؤلفه‌ها مورد تأکید قرار گرفت که باعث اثربخشی مداخله خودارزیابی مرکزی بر تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی شد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر، شیوع ویروس کرونا و

References

- [1]. Elbe AM, Brand R. The effect of an ethical decision-making training on young athletes' attitudes toward doping. *Ethics & Behavior*. 2016; 26(1):32-44. DOI:10.1080/10508422.2014.976864.
- [2]. Kozlowski D, Hutchinson M, Hurley J, Rowley J, Sutherland J. The role of emotion in clinical decision making: an integrative literature review. *BMC medical education*. 2017; 17(1):1-3. DOI: 10.1186/s12909-017-1089-7
- [3]. Qahfarkhi A, Alikhah A, Rostami M, Rezaei SR. Methodology of decision-making process with neurological based biology approach. *Journal of Applied Studies in Management and Development Sciences*. 2018; 4(2):1-12. (Persian). <https://ensani.ir/file/download/article/1569221624-10117-16-6.pdf>
- [4]. Scott NM, Sera MD, Georgopoulos AP. An information theory analysis of spatial decisions in cognitive development. *Frontiers in Neuroscience*. 2015; 9:14. Doi: /10.3389/fnins.2015.00014
- [5]. Deel SK, Amaral NB. Ethical Behavior and Decision-Making: An Interdisciplinary Review. *Journal of Multidisciplinary Research (1947-2900)*. 2019; 11(2).
- [6]. Panadero E, Brown GT, Strijbos JW. The future of student self-assessment: A review of known unknowns and potential directions. *Educational Psychology Review*. 2016; 28(4):803-30. DOI:10.1007/s10648-015-9350-2
- [7]. St-Onge S, Haines III VY, Ballesteros-Leiva F, Poilpot-Rocaboy G. Core self-evaluations, social support and life-domain conflicts. *Personnel Review*. 2020 Sep 10. DOI:10.1108/PR-03-2020-0146
- [8]. Ding H, Yu E. Follower strengths-based leadership and follower innovative behavior: The roles of core self-evaluations and psychological well-being. *Revista de Psicologia Del Trabajo y de las Organizaciones*. 2020; 36(2):103-10. DOI:10.5093/jwp02020a8
- [9]. Khaola PP, Mahao ME. The influence of core self-evaluations on helping behaviour and academic achievement: The gendered effects. *The International Journal of Management Education*. 2019 Nov 1;17(3):100317. DOI:10.1016/j.ijme.2019.100317
- [10]. Zuo B, Zhang X, Wen FF, Zhao Y. The influence of stressful life events on depression among Chinese university students: Multiple mediating roles of fatalism and core self-evaluations. *Journal of Affective Disorders*. 2020; 260:84-90. DOI: 10.1016/j.jad.2019.08.083
- [11]. Pujol-Cols L, Dabos GE, Lazzaro-Salazar M. Individual differences and emotional labor: The effects of core self-evaluations on depersonalization. *Journal of Management & Organization*. 2021: 1-20. doi: 10.1017/jmo.2021.2
- [12]. Gang H, Anderson MH, Summers J. Sex Differences in Core Self-Evaluation: A Meta-Analytic Review. In *Academy of Management Proceedings Briarcliff Manor, Academy of Management*. 2020; 1:17871. DOI:10.5465/AMBPP.2020.17871.
- [13]. Sabzi, N., Masoud Hossein Chari, M., Jowkar, B., khormae, F. Relationship between Core Self-Evaluation and Academic Self-Handicapping by Mediation of Academic Emotions: Structural Equation Modeling. *Journal of Modern Psychological Researches*, 2021; 16(62): 192-208. (Persian). DOI: 20.1001.1.27173852.1400.16.62.14.9
- [14]. Peng J, Li D, Zhang Z, Tian Y, Miao D, Xiao W, Zhang J. How can core self-evaluations influence job burnout? The key roles of organizational commitment and job satisfaction. *Journal of health psychology*. 2016; 21(1):50-9. DOI: 10.1177/1359105314521478
- [15]. Gholami H, Dehghani Y, Behrouzi M. An Investigation about the Effectiveness of Core Self-Evaluation and Psychological Climate of Organization in Work Engagement among Teachers.
- [16]. Strobel A, Grass J, Pohling R, Strobel A. Need for cognition as a moral capacity. *Personality and Individual Differences*. 2017; 117:42-51. DOI:10.1016/j.paid.2017.05.023
- [17]. Sabet, M., delavar, A., Pasha Sharif, H., Khoshnevisan, Z. Development and Validation of Moral Behavior Inventory: The Facts related to Confirmatory Factor Analysis and Exploratory Factor. *Journal of Educational Psychology*, 2015; 6(3): 27-37. persian
- [18]. Starcke K, Polzer C, Wolf OT, Brand M. Does stress alter everyday moral decision-making? *Psychoneurosis endocrinology*. 2011; 36(2):210-9. DOI: 10.1016/j.psyneuen.2010.07.010
- [19]. Garrigan B, Adlam AL, Langdon PE. Moral decision-making and moral development: Toward an integrative framework. *Developmental review*. 2018; 49:80-100. doi: 10.1016/j.dr.2018.06.001
- [20]. Garrigan B, Adlam AL, Langdon PE. The neural correlates of moral decision-making: A systematic review and meta-analysis of moral evaluations and response decision

- judgements. *Brain and Cognition*. 2016; 108:88-97. DOI: 10.1016/j.bandc.2016.07.007
- [21]. Sahin SG, Pal S, Hughes BM. Core self-evaluations and psychological well-being: the mediating role of work-to-family enrichment. *Benchmarking: An International Journal*. 2020. DOI:10.1108/BIJ-06-2020-0340
- [22]. Farčić N, Barać I, Plužarić J, Ilakovac V, Pačarić S, Gvozdanović Z, Lovrić R. Personality traits of core self-evaluation as predictors on clinical decision-making in nursing profession. *Plos one*. 2020 ;15(5): e0233435. doi: 10.1371/journal.pone.0233435
- [23]. Tian X, Huang B, Li H, Xie S, Afzal K, Si J, Hu D. How Parenting Styles Link Career Decision-Making Difficulties in Chinese College Students? The Mediating Effects of Core Self-Evaluation and Career Calling. *Frontiers in psychology*. 2021;12. doi: 10.3389/fpsyg.2021.661600
- [24]. Ding H, Lin X. Exploring the relationship between core self-evaluation and strengths use: The perspective of emotion. *Personality and Individual Differences*. 2020; 157:109804. DOI:10.1016/j.paid.2019.109804
- [25]. Farčić N, Barać I, Plužarić J, Ilakovac V, Pačarić S, Gvozdanović Z, Lovrić R. Personality traits of core self-evaluation as predictors on clinical decision-making in nursing profession. *Plos one*. 2020;15(5):e0233435. doi: 10.1371/journal.pone.0233435